

Sygn. akt *I ACa 572/21*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2022 r.

Sąd Apelacyjny w P. I Wydział Cywilny i Własności Intelktualnej

w składzie:

Przewodnicząca: sędzia Małgorzata Kaźmierczak

Protokolant: sekr. sąd. Patrycja Amińska

po rozpoznaniu w dniu 27 maja 2022 r. w P.

na rozprawie

sprawy z powództwa **T. F.**

przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej**

z siedzibą w S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Z. G.

z dnia 6 maja 2021 r. sygn. akt (...)

I. zmienia zaskarżony wyrok w punktach 1. 3. 4. w ten sposób, że:

a) w punkcie 1. oddala powództwo,

b) w punkcie 3. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 6417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

c) w punkcie 4. nakazuje ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Z. G.) kwotę 1161,10 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 8030 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Małgorzata Kaźmierczak

Sygn. akt I ACa 572/21

UZASADNIENIE

Powód T. F. wniósł przeciwko pozwanemu (...) S.A. w S. pozew o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 80.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 15 października 2016 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

Wyrokiem z dnia 6 maja 2021 r. Sąd Okręgowy w Z. G. zasądził od pozwanego (...) S.A. w S. na rzecz powoda T. F. kwotę 79.600 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 15 października 2016 r. do dnia zapłaty (pkt 1), w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt 2), zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10.100 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 3) oraz nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa, płatne w kasie Sądu Okręgowego w Z. G. kwotę 1.161,10 zł, tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Wydając powyższy wyrok Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 15 kwietnia 2016 r. samochód osobowy marki A. (...) nr rej. (...), rok produkcji 2008, nr (...), będący własnością powoda T. F. został skradziony podczas parkowania w K. na ulicy (...) przed posesją nr (...). Wówczas znajdował się w posiadaniu J. Ś.

W dniu 19 kwietnia 2016 r. Komenda Powiatowa Policji w K. wszczęła dochodzenie w sprawie kradzieży z włamaniem niniejszego pojazdu na szkodę T. F.. W toku tego postępowania T. F., P. F. i J. Ś., zostali poddani badaniu poligraficznemu.

W opinii z dnia 6 sierpnia 2016 r. wskazano, że analiza reakcji psychofizjologicznych badanego P. F. w testach poligraficznych (...), dotyczących kradzieży z włamaniem zaistniałej w nocy 14 na 15 kwietnia 2016 r. w K. przy ulicy (...), gdzie sprawca po uprzednim pokonaniu zabezpieczenia w postaci zamka samochodowego dokonał zaboru w celu przywłaszczenia stojącego na ulicy przed posesją nr (...) samochodu osobowego marki A. (...) o nr rej. (...), rok produkcji 2008, nr (...) o wartości 80.000 zł na szkodę T. F., pozwala sformułować wniosek, że P. F. przecząc na pytania krytyczne, reagował w sposób, w jaki typowo reaguje osoba wprowadzająca w błąd (odpowiadająca nieszczerze na pytania dotyczącego rozpatrywanego zdarzenia). Przeprowadzone badanie w zakresie po-stawionych pytań krytycznych nie pozwala na potwierdzenie wersji przedstawionej przez P. F..

W opinii z dnia 4 sierpnia 2016 r. wskazano, że analiza reakcji psychofizjologicznych badanego T. F. w testach poligraficznych (...), dotyczących kradzieży z włamaniem zaistniałej w nocy 14 na 15 kwietnia 2016 r. w K. przy ulicy (...), gdzie sprawca po uprzednim pokonaniu zabezpieczenia w postaci zamka samochodowego dokonał zaboru w celu przywłaszczenia stojącego na ulicy przed posesją nr (...) samochodu osobowego marki A. (...) o nr rej. (...), rok produkcji 2008, nr (...) o wartości 80.000 zł na szkodę T. F., pozwala sformułować wniosek, że T. F. przecząc na pytania krytyczne, reagował w sposób, w jaki typowo reaguje osoba wprowadzająca w błąd (odpowiadająca nieszczerze na pytania dotyczącego rozpatrywanego zdarzenia). Przeprowadzone badanie w za-kresie postawionych pytań krytycznych nie pozwala na potwierdzenie wersji przedstawionej przez T. F..

W opinii z dnia 8 sierpnia 2016 r. wskazano, że analiza reakcji psychofizjologicznych badanego J. Ś. w testach poligraficznych (...), dotyczących kradzieży z włamaniem zaistniałej w nocy 14 na 15 kwietnia 2016 r. w K. przy ulicy (...), gdzie sprawca po uprzednim pokonaniu zabezpieczenia w postaci zamka samochodowego dokonał zaboru w celu przywłaszczenia stojącego na ulicy przed posesją nr (...) samochodu osobowego marki A. (...) o nr rej. (...), rok produkcji 2008, nr (...) o wartości 80.000 zł na szkodę T. F., pozwala sformułować wniosek, że J. Ś. przecząc na pytania krytyczne, reagował w sposób, w jaki typowo reaguje osoba wprowadzająca w błąd (odpowiadająca nieszczerze na pytania dotyczącego rozpatrywanego zdarzenia). Przeprowadzone badanie w zakresie postawionych pytań krytycznych nie pozwala na potwierdzenie wersji przedstawionej przez J. Ś..

W dniu 17 czerwca 2016 r. Komenda Powiatowa Policji w K. umorzyła dochodzenie odnośnie kradzieży przedmiotowego auta z powodu niewykrycia sprawcy przestępstwa.

W dniu kradzieży, powód posiadał zawartą z pozwanym umowę ubezpieczenia autocasco nr polisy (...) na okres od dnia 3 lipca 2015 r. do dnia 2 lipca 2016 r. na pojazd A. (...) nr rej. (...), rok produkcji 2008, nr (...). Strony umowy ustaliły sumę ubezpieczenia na kwotę 110.000 zł brutto, znosząc udział własny w szkodach kradzieżowych.

Powód zgłosił pozwanemu zaistnienie szkody w dniu 15 kwietnia 2016 r.

Szkoda została zarejestrowana pod nr (...).

Pismem z dnia 11 października 2016 r. pozwany poinformował powoda, że odmawia wypłaty odszkodowania, wskazał że w jego ocenie podany przez powoda opis okoliczności i przebiegu zdarzenia nie znajduje potwierdzenia w zgromadzonym materiale. W piśmie tym wskazano też, że w wyniku przeprowadzonych badań poligraficznych wykonanych za zgodą osób badanych wykazano, iż udzielone odpowiedzi w zakresie pytań krytycznych nie pozwalają na potwierdzenie wersji przedstawionej przez poszkodowanego policji jak również ubezpieczycielowi.

Pismem z dnia 2 listopada 2016 r. powód zawezwał do próby ugodowej pozwanego przed Sądem Rejonowym w Sopocie.

Pismem z dnia 24 stycznia 2017 r. pozwany odmówił zawarcia ugody.

W opinii sądowej z dnia 25 stycznia 2019 r. sporządzonej przez biegłego sądowego mgr inż. M. G. wskazano, że przekazane do badań klucze, są kluczami przeznaczonymi do tego samego pojazdu marki (...). Klucz awaryjny zabezpieczony od T. F. oraz klucz składany zabezpieczony od J. Ś. są kluczami oryginalnymi. Klucz składany zabezpieczony od T. F. jest kluczem nieoryginalnym - dorobionym, nie ma możliwości ustalenia daty dorobienia tego typu klucza. Badane klucze nie noszą widocznych śladów, które świadczyłyby o używaniu ich jako wzorców do wykonania kluczy zapasowych. Klucze wyposażone są w pamięć, która nie posiada trybu archiwizacji, dlatego nie można ustalić czy były one użyte w nocy z 14 na 15 kwietnia 2016 r. Tego typu klucze w swojej pamięci nie archiwizują żadnych dat użycia

W opinii sądowej z dnia 5 listopada 2019 r. biegły sądowy mgr inż. J. Ł. stwierdził, że klucze oznaczone w trakcie badań numerami (...) i (...) są oryginalne, fabrycznie przypisane i zakodowane - zamknięte (Locked) do jednostki immobilisera pojazdu marki A. (...) o numerze VIN: (...). Klucz oznaczony w trakcie badań numerem (...) nie jest oryginalny, fabrycznie nie został przypisany i zakodowany - zamknięty (Un-Locked) do jednostki immobilisera pojazdu marki A. (...) o numerze VIN: (...). Za pomocą tego klucza nie ma możliwości uruchomienia pojazdu. Został wyprodukowany

w 2005 r. Granie robocze dostarczonych do badań kluczy posiadają zgodny przebieg, za pomocą dowodowych kluczy można mechanicznie uruchomić jeden i ten sam mechanizm.

W układach pamięci dowodowych kluczy nie zostały zapisane dane identyfikacyjne - eksploatacyjne, wskazujące na ostatnie użycie klucza (data i czas użycia). Pojazd marki A. (...) o numerze nadwozia o treści (...) został wyprodukowany w kwietniu 2008 r.

W opinii sądowej z dnia 17 listopada 2020 r. biegły dr inż. D. R. wskazał, że analiza materiału dowodowego i przeprowadzenie wyceny samochodu A. pozwalało na sformułowanie wniosków końcowych, że wartość samochodu A. (...) o numerze rejestracyjnym (...), na dzień 15 kwietnia 2016 r., przy uwzględnieniu jego indywidualnych cech, wynosiła 79.600 zł z VAT, powyższa wartość została określona przy wykorzystaniu systemu E.. Biegły wskazał, że źródło określenia wartości jest tożsame

z przyjętym na potrzeby określenia wartości pojazdu przy zawieraniu ubezpieczenia AUTO CASCO przez strony procesu.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji stwierdził, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie niemalże w całości.

Sąd Okręgowy wskazał, że materialnoprawną podstawę tak zgłoszonego przez powoda roszczenia stanowi przepis art. 805 § 1 i § 2 pkt 1 k.c.

Sąd pierwszej instancji zważył, że w przedmiotowej sprawie, strona pozwana kwestionowała w ogóle swoją odpowiedzialność za zdarzenie z dnia 15 kwietnia 2016 r., twierdząc, że podany przez powoda opis okoliczności i przebiegu zdarzenia nie znajduje potwierdzenia w zgromadzonym materiale. Ponadto, strona pozwana wskazywała, że w trakcie badań poligraficznych, zarówno powód, jak i jego syn P. F. oraz J. Ś. na zadawane pytania krytyczne, udzielali odpowiedzi, które nie pozwalały na potwierdzenie wersji przedstawionej przez poszkodowanego policji, jak również ubezpieczycielowi. Sąd Okręgowy zważył, że w opiniach z dnia 4, 6 i 8 sierpnia 2016 r. wydanych w postępowaniu prowadzonym przez Komendę Powiatową Policji w K. w sprawie (...) nr (...) wskazano, że analiza reakcji psychofizjologicznych P. F., T. F. oraz J. Ś. w testach poligraficznych (...), dotyczących kradzieży z włamaniem zaistniałej w nocy 14 na 15 kwietnia 2016 r. w K., gdzie sprawca dokonał zaboru w celu przywłaszczenia samochodu osobowego marki A. (...) o nr rej. (...), rok produkcji 2008, nr VIN (...) o wartości 80.000 zł na szkodę T. F., pozwalał sformułować wniosek, że w/w badani przecząc na pytania krytyczne, reagowali w sposób, w jaki typowo reaguje osoba wprowadzająca w błąd. Przeprowadzone badania w zakresie postawionych pytań krytycznych nie pozwoliło na potwierdzenie wersji przedstawionej przez badanych. Sąd pierwszej instancji wskazał, że ta okoliczność, jest bez istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji w toku prowadzonego dochodzenia, nie zostało w żaden sposób wykazane, aby to powód, albo jego syn P. F., czy kolega syna powoda J. Ś. byli w jakikolwiek sposób związani z kradzieżą samochodu osobowego A. (...), którego właścicielem był powód. Na uwagę zasługuje okoliczność, że postępowanie to postanowieniem z dnia 17 czerwca 2016 r. zostało umorzono z uwagi na niewykrycie sprawców. Jeśli istniałaby, jakakolwiek, realna podstawa do przyjęcia, że to powód, czy też jego syn, albo kolega, mogą być sprawcami kradzieży, to wówczas Komenda Powiatowa Policji w K. z całą pewnością, w dalszym ciągu prowadziłaby to postępowanie.

W ocenie Sądu pierwszej instancji analogicznie, na uwzględnienie nie zasługują zarzuty strony pozwanej, że skoro badanie poligraficzne wykazało, że powód, P. F. oraz J. Ś., przecząc na pytania krytyczne, reagowali w sposób, w jaki typowo reaguje osoba wprowadzająca w błąd, to już na tej podstawie, powodowi nie należy się wypłata odszkodowania za skradziony samochód. Sąd Okręgowy podkreślił, że stosowanie badania poligraficznego było wielokrotnie przedmiotem zainteresowania doktryny oraz judykatury

w sprawach karnych, a to z uwagi na obowiązujący w procedurze karnej art. 199a k.p.k., który dopuszcza możliwość stosowania w czasie badania przez biegłego środków technicznych mających na celu kontrolę nieświadomych reakcji organizmu badanej osoby, lecz tylko za jej zgodą. Dominującym jest pogląd, że badanie takie może mieć jedynie walor pomocniczy, zaś dowód z opinii biegłego przeprowadzającego badanie przy pomocy wariografu jest dowodem o charakterze pomocniczym, pośrednim i nie może zastępować samodzielnych dowodów (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2015 r., (...), Legalis 1310213). Wobec powyższego, niewątpliwie, badanie poligraficzne nie może być podstawą do wyciągania wprost na jego podstawie wniosków co do wiarygodności danej osoby. Tym samym, wariograf nie jest więc - wbrew stereotypowym opiniom - probierzem prawdomówności, czy wykrywaczem kłamstw (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2015 r., (...) OSNKW 2015, Nr 5, poz. 38).

Mając na uwadze powyższe, Sąd pierwszej instancji w całej rozciągłości podzielił stanowisko Sądu Najwyższego, wskazując, że badanie wariografem w postępowaniu dochodzeniowym, dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ma jedynie charakter pomocniczy, a nie decydujący. Sąd Okręgowy nie znalazł żadnych podstaw, aby na podstawie tego badania, odmówić wypłaty powodowi należnego jemu odszkodowania za skradziony samochód osobowy. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku zgłaszanego przez stronę pozwaną zarzutu, że powód nie dysponował wszystkimi oryginalnymi kluczami do skradzionego pojazdu. W opinii sądowej z dnia 25 stycznia 2019 r. sporządzonej przez biegłego sądowego mgr inż. M. G., biegły ten wskazał, że przekazane do badań klucze, są kluczami przeznaczonymi do tego samego pojazdu marki (...). Klucz awaryjny zabezpieczony od T. F. oraz klucz składany zabezpieczony od J. Ś. są kluczami oryginalnymi. Jednakże klucz składany zabezpieczony od T. F. jest kluczem nieoryginalnym – dorobionym. Biegły podkreślił, że nie ma możliwości ustalenia daty dorobienia tego typu klucza, jednak ustalił, że badane klucze

nie noszą widocznych śladów, które świadczyłyby o używaniu ich jako wzorców do wykonania kluczy zapasowych. Z kolei, w opinii sądowej z dnia 5 listopada 2019 r. biegły sądowy mgr inż. J. Ł. stwierdził, że klucze oznaczone w trakcie badań numerami (...) i (...) są oryginalne, fabrycznie przypisane i zakodowane - zamknięte do jednostki immobilisera pojazdu marki A. (...) o numerze VIN: (...). Tylko klucz oznaczony w trakcie badań numerem (...) nie jest oryginalny, fabrycznie i nie został przypisany i zakodowany - zamknięty do jednostki immobilisera pojazdu marki A. (...) o numerze VIN: (...). Ponadto biegły podkreślił również, że za pomocą tego klucza nie ma możliwości uruchomienia pojazdu i został on wyprodukowany w 2005 r.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji, w tej sytuacji nie można czynić powodowi zarzutu, iż nie przedstawił wszystkich oryginalnych kluczy do tego pojazdu i odmawiać wypłaty odszkodowania. Powód bowiem dysponował, w chwili zawierania umowy ubezpieczenia AC swojego pojazdu z pozwanym, dwoma oryginalnymi kluczkami i jednym nieoryginalnym, który jak wynika z opinii biegłego J. Ł. został wyprodukowany w 2005 r. Powód natomiast zakupił skradziony samochód osobowy w 2015 r.. Zatem, tak zgłoszony zarzut przez stronę pozwaną, Sąd uznał za całkowicie chybiony. Wobec powyższego, w ocenie Sądu Okręgowego, powód w pełni spełnił wszelkie obowiązki wobec strony pozwanej, które wynikały z treści zawartej przez strony umowy ubezpieczenia autocasco i w żaden sposób nie przyczynił się do kradzieży auta, co z kolei, umożliwiło przyznanie powodowi stosowanego odszkodowania.

Wysokość należnego powodowi odszkodowania, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie opinii sądowej z dnia 17 listopada 2020 r. sporządzonej przez biegłego D. R., który na podstawie materiału dowodowego, wskazał, że wartość samochodu A. (...) o numerze rejestracyjnym (...), na dzień 15 kwietnia 2016 r., przy uwzględnieniu jego indywidualnych cech, wynosiła 79.600 zł z VAT, a powyższa wartość została określona przy wykorzystaniu systemu E.. Ponadto, biegły wskazał, że źródło określenia wartości jest tożsame z przyjętym na potrzeby określenia wartości pojazdu przy zawieraniu ubezpieczenia autocasco. Sąd Okręgowy nie znalazł, żadnych podstaw do odmowy przyjęcia wiarygodności tej opinii oraz wniosków z niej płynących. Zatem uznał, że uzasadnioną kwotą odszkodowania dla powoda za skradziony samochód, będzie suma 79.600 złotych.

Reasumując powodowi należy się odszkodowanie za szkodę powstałą w wyniku kradzieży ubezpieczonego u strony pozwanej pojazdu marki A. (...) nr rej. (...), rok produkcji 2008, nr VIN (...) w kwocie 79.600 złotych, odpowiadającej ustalonej przez biegłego wartości auta na dzień jego kradzieży.

Mając na uwadze powyższe okoliczności oraz treść powołanych przepisów Sąd Okręgowy zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 79.600 złotych.

O ustawowych odsetkach Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 817 § 1 i 2 k.c.

O kosztach procesu Sąd pierwszej instancji orzekł zgodnie z art. 100 k.p.c. obciążając nimi pozwanego.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, zaskarżając go w punkcie 1 w całości oraz w punkcie 3 i 4 rozstrzygnięcia o kosztach postępowania w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c.:
 - a. poprzez ustalenie niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy, że do kradzieży pojazdu marki A. (...) doszło w nocy z dnia 14 na 15 kwietnia 2016 r. w zadeklarowanych przez powoda okolicznościach;
 - b. poprzez uznanie jako spójnych i wiarygodnych zeznań w charakterze świadka: J. S., P. F., a nadto w charakterze strony powoda;

c. poprzez uznanie, że zeznania w charakterze świadków: J. S., P. F.), a nadto w charakterze strony powoda mogą prowadzić do podważenia wyników badań poligraficznych dotyczących P. F., dotyczących J. S. oraz powoda - przeprowadzonych w toku postępowania karnego;

d. poprzez przyjęcie niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, że skoro klucz nieoryginalny (oznaczony nr (...)) w opinii z dnia 5 listopada 2019 r. biegłego sądowego z dziedziny mechanoskopii mgr inż. J. Ł.) został wyprodukowany w 2005 r. to zarazem powód dysponował tym kluczem w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia (w 2015r.);

e. poprzez pominięcie istotnego dla rozstrzygnięcia faktu, że klucz zabezpieczony od J. S. (oznaczony nr (...)) był kluczem oryginalnym, ale jak wskazał biegły sądowy (mgr inż. J. Ł.) w okresie od wyprodukowania w 2008 do kradzieży tj.

2016 r. nie był używany i jednocześnie klucz (oznaczony nr (...)) (podrobiony) nie umożliwiał uruchomienia pojazdu;

f. poprzez pominięcie istotnego dla rozstrzygnięcia faktu, że jeśli powód nabył pojazd wraz z kluczami, które następnie (po kradzieży) zostały przekazane ubezpieczycielowi powinien sprawdzić sprawność nie tylko samego pojazdu, ale również wszystkich elementów stanowiących jego wyposażenie, w tym wszystkich kluczy;

g. poprzez ustalenie niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy, że powód przedstawiając po kradzieży pojazdu klucz oryginalny (oznaczony nr (...)), klucz nieoryginalny (oznaczony nr (...)) (niepozwalający na uruchomienie pojazdu) oraz serwisowy (nr (...)) i nie przedstawiając klucza oryginalnego o charakterystyce i budowie (jak klucz oznaczony w badaniach nr (...)) wypełnił ciężący na nim obowiązek;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 227 k.p.c. i art. 217 § 3 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku pozwanego o wezwanie na rozprawę i przesłuchanie w charakterze świadka J. B.;

3. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 805 k.c. w zw. z art. 65 k.c. w zw. z § 40 ust. 1 pkt 6 OWU w zw. z § 43 OWU poprzez uznanie, że powodowi należne jest odszkodowanie w związku z kradzieżą pojazdu marki A. (...) na podstawie umowy ubezpieczenia Autocasco;

4. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 805 k.c. w zw. z art. 65 k.c. w zw. z § 41 ust. 2 OWU w zw. z § 43 OWU poprzez uznanie, że powodowi należne jest odszkodowanie w związku z kradzieżą pojazdu marki A. (...);

5. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 805 k.c. w zw. z art. 65 k.c. w zw. z § 11 ust. 1 pkt. 5 litera c) i d) OWU poprzez uznanie, że powodowi należne jest odszkodowanie w związku z kradzieżą pojazdu marki A. (...) na podstawie umowy ubezpieczenia Autocasco;

6. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 815 § 1 i 3 k.c. w zw. z § 37 ust. 1 i 4 OWU przez jego niezastosowanie i pominięcie, że jeśli powód w chwili zawierania umowy ubezpieczenia dysponował kluczem oryginalnym i nieoryginalnym (niepozwalającym na uruchomienie pojazdu) to zarazem świadomie decydując się na udzielnie odpowiedzi, że posiada dwa klucze oryginalne pozwalające na uruchomienie pojazdu - umyślnie naruszył obowiązek deklaracji ryzyka, co winno prowadzić do przyjęcia, że ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem art. 815 § 1 k.c. oraz § 37 ust. 1 OWU nie zostały podane do jego wiadomości;

7. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 827 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i pominięcie, że brak zainteresowania przez powoda kluczami, w szczególności zweryfikowaniem czy pozwalają one na uruchomienie pojazdu, a następnie zadeklarowanie innej ich ilości od rzeczywistej przy zawarciu umowy ubezpieczenia pozwala na zakwalifikowania zachowania powoda w kategorii rażącego niedbalstwa.

W oparciu o powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części, tj. w punkcie 1 w całości poprzez oddalenie powództwa w tym zakresie oraz w punkcie 3 i 4

w całości poprzez stosunkowe rozdzielenie kosztów postępowania przed Sądem pierwszej instancji i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania przed Sądem pierwszej instancji, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji, ewentualnie o: uchylenie zaskarżonego wyroku w części tj.

w punkcie 1 w całości oraz w punkcie 3 i 4 w całości oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Zielonej Górze.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Nie wszystkie zarzuty apelacji były trafne, jednakże co do zasady apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji i przyjmuje za własne, nie dzieląc wywodów prawnych tego sądu. Ponad te ustalenia Sąd Apelacyjny dodatkowo ustalił, że przedłożony przez powoda po kradzieży pojazdu klucz oryginalny nie był używany w okresie od daty produkcji pojazdu do daty jego kradzieży. (dowód: opinia biegłego sądowego J. Ł.- klucz nr. 3 k 239-241).

Jako pierwszy podlegał rozpoznaniu zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. W tym zakresie nie można było podzielić zarzutów strony pozwanej, odnoszących się do błędów

w ustaleniach faktycznych w części, w jakiej Sąd pierwszej instancji ustalił okoliczności w jakich doszło do kradzieży pojazdu marki A. (...). Nie ma bowiem racji skarżący, podnosząc że sam wynik badania wariograficznego, przy braku innych dowodów, winien przesądzać o niewiarygodności zeznań powoda oraz świadków P. F. i J. Ś.. Jakkolwiek opinie biegłych sądowych wydane w postępowaniu karnym o sygn. akt (...), (...) analizujące badania wariograficzne wskazały, że osoby te reagowały

w sposób w jaki typowo reaguje osoba wprowadzająca w błąd, to niemniej wyłącznie ta okoliczność nie stanowi podstawy do odmowy dania wiary zeznaniom powoda oraz tym świadkom w postępowaniu cywilnym. Słusznie bowiem Sąd pierwszej instancji zwrócił uwagę, że takie badanie wraz z analizującym je dowodem z opinii biegłego sądowego ma charakter jedynie pomocniczy, pośredni oraz nie może zastępować samodzielnych dowodów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2015 r., (...)). Ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego odnoszącego się do wyżej opisanego charakteru badania wariograficznego nie zmienia przytoczenie w apelacji poglądu dr. P. H., dotyczącego jedynie oceny ryzyka błędu ekspertyzy wariograficznej, nie negującego przy tym, że badanie wariograficzne nie stanowi samodzielnego dowodu.

W świetle powyższego, za bezzasadny należało uznać zarzut naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 227 k.p.c. i art. 217 § 3 k.p.c. poprzez oddalenie przez Sąd pierwszej instancji dowodu z zeznań świadka J. B.. Przesłuchanie tegoż świadka

z pewnością nie zmieniłoby ustaleń Sądu Okręgowego na okoliczność przebiegu kradzieży przedmiotowego samochodu, albowiem J. B. swoje wnioski z przeprowadzonego badania wariograficznego zawarł w opiniach wydanych na potrzeby postępowania karnego

w sprawie o sygn. akt (...). Z kolei opinie te wraz z badaniem wariograficznym, przy braku innych dowodów, nie mogą stanowić samodzielną podstawy do uznania, że do kradzieży samochodu doszło w innych okolicznościach niż ustalone przez Sąd I instancji.

Niemniej jednak wyniki badania wariograficznego o ile same nie stanowią dowodu braku wiarygodności powoda i przesłuchanych świadków, to w powiązaniu z pozostałymi okolicznościami sprawy tj. brakiem przedłożenia

pozwanemu po kradzieży pojazdu kompletu kluczy służących do otwarcia pojazdu w liczbie podanej we wniosku ubezpieczeniowym, nie pozwalały na przyjęcie odpowiedzialności pozwanego za zaistniałe zdarzenie.

Sąd pierwszej instancji słusznie ustalił, że po kradzieży powód nie przedstawił pozwanemu kompletu kluczy służących do otwarcia pojazdu, jednakże wyciągnął z tego faktu błędne wnioski skutkujące naruszeniem art. 805 k.c., 815 § 1 i 3 k.c. w zw. z § 41 pkt 2 i § 43 OWU i § 37ust.1i4 OWU. Nieoddanie kompletu kluczy służących do otwarcia pojazdu, przy uwzględnieniu, że oddany klucz oryginalny w okresie od wyprodukowania pojazdu do jego kradzieży nie był używany, a klucz nieoryginalny (podrobiony) nie umożliwił uruchomienia pojazdu, winno skutkować wyłączeniem odpowiedzialności pozwanego ubezpieczyciela za zaistniałe zdarzenie, co słusznie podnosi apelujący.

Zgodnie bowiem z § 43 OWU w przypadku niedopełnienia przez ubezpieczonego z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązków wymienionych w § 39 – 42 E. Hestia odmawia wypłaty odszkodowania w całości lub w odpowiedniej części w zależności od tego w jakim stopniu niedopełnienie tych obowiązków miało wpływ na ustalenie przyczyny wypadku, okoliczności wypadku, rozmiaru szkody lub wysokości odszkodowania. Jednym z tych obowiązków jest przewidziany w § 41 pkt 2 nakaz, w przypadku kradzieży pojazdu zwrotu komplety kluczy służących do otwarcia pojazdu w liczbie nie mniejszej niż podana we wniosku ubezpieczeniowym. Przy czym podkreślić należy, że w przy zawieraniu umowy ubezpieczenia we wniosku ubezpieczeniowym powód deklarował, że posiada dwa komplety oryginalnych kluczy (niezależnych od klucza serwisowego- k 48). Z kolei po kradzieży powód przedłożył 3 klucze, spośród których jeden był kluczem serwisowym, drugi podrobionym nie pozwalającym na uruchomienie pojazdu, a trzeci oryginalnym jednakże - co potwierdziła opinia biegłego sądowego J. Ł. – nieużywanym w okresie od produkcji pojazdu do jego kradzieży.

Logiczny zatem jest wniosek, że powód, który jak sam zeznał użytkował przedmiotowy pojazd po jego sprowadzeniu z Niemiec, musiał dysponować jeszcze jednym kluczem oryginalnym umożliwiającym uruchomienie pojazdu, którego nie przedłożył pozwanemu po kradzieży, pomimo spoczywającego na nim obowiązku ubezpieczeniowego. Nie można przy tym wykluczyć, że przy pomocy tego właśnie klucza, którego nie przedłożono ubezpieczycielowi, a który umożliwił użytkowanie pojazdu, dokonano kradzieży pojazdu.

W tych warunkach należy uznać, że zaszyły warunki z § 43 OWU uzasadniają odmowę wypłaty odszkodowania w całości przez ubezpieczyciela, albowiem obowiązek ubezpieczeniowy wynikający z §41ust.2 OWU został naruszony przez powoda, na co trafnie wskazał apelujący.

Rację ma także apelujący zarzucając Sądowi I instancji naruszenie art. 815§1i3k.c. w zw. z § 37 ust.1i4 OWU poprzez ich niezastosowanie. Przepis art.815§1k.c. stanowi o obowiązku ubezpieczającego podania do wiadomości ubezpieczyciela wszystkich znanych ubezpieczającemu okoliczności, o które ubezpieczyciel zapytywał w formularzu oferty albo przed zawarciem umowy w innych pismach, zaś §3 tego przepisu stanowi, że ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem paragrafów poprzedzających nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia paragrafów poprzedzających doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym. „Konstrukcja winy umyślnej, o jakiej stanowi w art. 815 § 3 zdanie drugie k.c., odnosi się do winy przy udzielaniu informacji, a nie winy w pozyskaniu odpowiedniej wiedzy co do okoliczności, o jakie zapytuje ubezpieczyciel.”(vide: wyrok SN z 27.10.2017r IV CSK 730/16).

Naruszenie obowiązku deklaracji ryzyka może polegać wyłącznie na podaniu informacji, która nie odpowiada stanowi wiedzy ubezpieczającego. Skoro zatem w rozpoznawanej sprawie powód -jak twierdzi- nie miał wiedzy co do rzeczywistości w odniesieniu do klucza podrobionego i wiedząc o tym zdecydował się na udzielenie odpowiedzi w formularzu oferty, że ma 2 klucze oryginalne, istnieją wszelkie podstawy do przyjęcia, że umyślnie naruszył obowiązek zadeklarowania jedynie tych okoliczności, które są mu znane, co wskazuje na winę umyślną przy udzieleniu informacji. Ten rodzaj winy chociażby w postaci zamiaru ewentualnego, zgodnie z treścią art. 815§3zd.2k.c.usasadnia skorzystanie z domniemania ustawowego, że wypadek przewidziany w umowie jest skutkiem tych okoliczności, co w realiach rozpoznawanej sprawy oznacza utratę samochodu przez kradzież wobec braku oryginalnych kluczy służących

do uruchomienia tego samochodu, a to z kolei w myśl art. 815§1i3 k.c. w zw. z §37ust.1i4 OWU uzasadnia brak odpowiedzialności pozwanego za skutki kradzieży pojazdu (§37ust.1 i 4 OWU stanowi odzworowanie treści przepisu art. 815§1 i3 k.c.).

Abstrahując od powyższego, zgodzić należało się również z apelującym, że nieskontrolowanie przez powoda przy nabyciu pojazdu, czy wszystkie klucze pozwalają na otwarcie pojazdu stanowi nadto wyraz rażącego niedbalstwa, o którym mowa w art. 827 § 1 k.c. oraz § 12 ust 1 pkt 2 OWU, uzasadniającego zwolnienie ubezpieczyciela od odpowiedzialności. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2017 r., sygn. akt IV CSK 730/16).

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i powołanych wyżej przepisów zmienił zaskarżony wyrok i oddalił powództwo (punkt I wyroku).

W konsekwencji zmiany orzeczenia co do istoty sprawy, zmianie uległo też zawarte w punkcie 3 wyroku rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu. O kosztach tych orzeczono, stosownie do wyniku sporu ,obciążając nimi powoda jako przegrywającego sprawę na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265). Na koszty te złożyły się kwota 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego pozwanego, 17 zł tytułem opłaty kancelaryjnej od pełnomocnictwa oraz 1.000 zł tytułem zwrotu zaliczek na poczet wydatków związanych ze sporządzeniem opinii przez biegłych sądowych.

Na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. zasądzono od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Z. G. kwotę 1.161,10 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, na które składają się wydatki na poczet wynagrodzenia biegłych sądowych nie znajdujące pokrycia w zaliczkach.

Z kolei o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r.

w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265). Na koszty te złożyły się: opłata sądowa od apelacji w kwocie 3.980 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w kwocie 4.050 zł

sędzia Małgorzata Kaźmierczak

Niniejsze pismo nie wymaga podpisu własnoręcznego na podstawie § 21 ust. 4 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym.

W Portalu Informacyjnym umieściła:

sekr. sąd. Patrycja Amiławska